

M

BYRÅDEN SOM MÅTTE GÅ

- før han hadde begynt i jobben

METODERAPPORT, SKUP 2024

Innsendere:

Stian Wallum, Carl Alfred Dahl, Espen Rasmussen og Margrete Konstad (Adresseavisen)

margrete.konstad@adresseavisen.no / 906 82 712

Andre bidragsytere:

Lajla Ellingsen (reportasjeledelse, gravesjef i Adresseavisen)

lajla.ellingsen@adresseavisen.no / 951 98 717

Camilla Hjelmseth og Harald Skotheim (journalister, Sunnmørsposten). Erik Melting (gravesjef, Sunnmørsposten).

Publiseringstidspunkt:

Mai 2024

Kategori:

Nyhetsjournalistikk

Organisering av arbeidet:

Det som skulle bli et langvarig samarbeid mellom Polaris-avisene SMP og Adresseavisen, ble i praksis et intenst løp der Adresseavisen måtte kjøre solo, med støtte fra SMP, for å få ut avsløringer mye raskere enn tenkt. Gravesjefen i Adresseavisen ledet arbeidet og foretok nødvendige avklaringer med SMPs gravesjef og nyhetsredaktør. Grunnet turnus og andre forhold ble det lagt et løp med flere journalister, som avløste hverandre og jobbet lange, intensive dager.

Publiseringene:

Brukernavn: jury1@adresseavisen.no. Passord: Pålogg2024

[Erkjenner feil som regnskapsfører: - Jeg burde reagert på en helt annen måte, 15. mai](#)

[Byrådslederen etter Adressa-avsløring: - En uheldig sak, 16. mai](#)

[Han varslet Økokrim om konkursen hvor finansbyråden var involvert, 16. mai](#)

[Güven-saken opp i kontrollutvalget: – Ser svært uheldig ut, for å si det forsiktig, 16. mai](#)

[Ferhat Güven trekker seg som byråd, 21.mai](#)

[Dette fortalte han ikke til sjefen, 21. mai](#)

[Tar selvkritikk: - Vi sjekket åpenbart ikke godt nok, 22. mai](#)

Innhold

Innledning	4
Dette avslørte vi	4
Navnet som gikk igjen	5
Alvorlige forhold avdekkes	8
Et intervju i flere akter – og byråden som går av	11
Ekspressfart etter avgangen.....	12
Motstand.....	14
Etiske problemstillinger	15
Spesielle erfaringer	16
Konsekvenser	16

Innledning

Det var knyttet stor spenning til hvem som skulle bekle rollene i historiens første byråd i Trondheim, etter 187 år med formannskapsmodell. Ferhat Güven (H) stod med blomster i hendene og ble presentert som byens aller første finansbyråd i starten av mai 2024. To uker senere møtte han Adresseavisen til intervju om hva han hadde vært med på flere år tidligere - i jobben sin som regnskapsfører. Vår hypotese var at Güven gjentatte ganger hadde sett mellom fingrene med konkursskriminalitet.

13. juni skulle det nye byrådet formelt tiltre. Men Ferhat Güven gikk av som byråd før tiltredelsen, som følge av avsløringer i Adresseavisen.

Byrådsleder Kristian Dahlberg Hauge (H) erklærte full tillit til Güven, etter Adresseavisens første avsløring. Men dagen etter at Güven hadde trukket seg, erkjente Hauge: Det ville ikke vært mulig for Güven å tiltre som finansbyråd. Byrådslederen tok samtidig selvkritikk - han skulle gjort en bedre bakgrunnssjekk av sine byråder.

Økokrim har lenge advart mot at regnskapsførere kan være viktige tilretteleggere for kriminell aktivitet i næringslivet. Men de funksjonene som skal være portvoktere for at regler følges i næringslivet, har etter vår mening fått for liten oppmerksomhet både fra myndighetene og fra pressen.

Dette avslørte vi

Adresseavisen avslører at nyutnevnt finansbyråd i Trondheim, Ferhat Güven, hadde bevitnet en rekke lovbrudd i sin jobb som regnskapsfører – uten å utøve sin plikt til å fratre oppdragene eller å melde fra til politiet.

Han hadde også samarbeidet tett med en konkursrytter i flere år, i forretninger som førte til store økonomiske tap for både kunder og staten. Det viste seg at avisa avslørte forhold som Güven ikke hadde informert om, i bakgrunnssjekken før han ble utnevnt som byråd.

Sakene handler om bedriftseiere som opererer utenfor lovverket for næringslivet og langt utenfor det seriøse arbeidslivet - mens deres regnskapsfører Güven lar det skje. Store pengeuttak til eierne, lønn i kontanter fra private kontoer og skattefusker er blant ulovlighetene som ble avdekket, i oppvasken etter at et snekkerfirma i Trondheim gikk konkurs i 2017. Eierne av firmaet startet et nytt firma etter konkursen. Og Güven? Han

ble med videre som regnskapsfører, i samarbeidet med bedriftseieren som viste seg også å være finansbyrådens barndomskompis. Ulovlighetene fortsatte i det nye firmaet. Det endte med konkurs i 2020, straffeskatt og konkursskarantene for driveren. Men ikke for Güven.

Den første saken ble publisert 15. mai. Men det fantes mer, kunne Adresseavisen avsløre i en sak nummer to. Det viste seg nemlig at Güven hadde samarbeidet tett med en konkursrytter i flere år, som både daglig leder og regnskapsfører i hans bedrifter. I konkurser i dette samarbeidet var det også påstander om en rekke lovbrudd. Blant mistankene var overtredelser av regnskapsloven, skattebetalingsloven og aksjeloven.

Konkursrytteren fikk konkursskarantener. Lovbruddene i selskapene får ingen konsekvenser for regnskapsføreren. Altså ikke før Adresseavisen begynner å stille spørsmål.

Navnet som gikk igjen

Det startet da Sunnmørspostens (SMP) journalist og Adresseavisens gravesjef deltok på samme masteremne, ved Senter for undersøkende journalistikk (Sujo) i Bergen vinteren 2024. Journalisten fortalte at SMP var i gang med å ettergå et konkursnettverk, der de hadde sett et Trondheims-navn de hadde merket seg: Ferhat Güven. De hadde observert at han hadde vært regnskapsfører for en rekke firma som hadde gått konkurs. De hadde ikke noe konkret på Güven, utover at navnet hans gikk igjen i materialet deres.

Vi ble enige om å holde kontakten, men kunne ikke prioritere å gå inn i stoffet nå. For vår del var konkursnettverket SMP jobbet med ikke veldig aktuelt å gå inn i, det handlet om mindre selskap i en annen landsdel. Men Güven som vi kjente godt fra før, var en annen skål. Han hadde vært en sentral politiker i Trondheim i årevis, en mann som ble satset på av Arbeiderpartiet. Rett før valget meldte han overgang til Høyre, og han var på topp fem på deres liste. Når de borgerlige skulle danne byråd, kunne det ligge an til opprykk for den mangeårige politikeren.

Da ryktene begynte å svirre om at Güven kunne komme til å få en sentral rolle i Høyres nye byråd i Trondheim, ville vi være forberedt. Vi tok kontakt med SMP og fikk den oversikten de så langt hadde samlet, som viste hvilke konkurser de hadde funnet at Güven var involvert i som regnskapsfører. Det dreide seg om 78 firma i 7 fylker. Men den

oversikten gav ikke fast fisk i seg selv. For det er jo slett ikke noe galt med å være regnskapsfører for en bedrift som går konkurs. Med mye annet på blokka, måtte vi gjøre en vurdering: En kartlegging av hva Güven hadde vært involvert i som regnskapsfører vil være ressurskrevende. Særlig fordi vi ikke satt med noen konkrete kritikkverdige forhold å ta utgangspunkt i. Per nå var Güven en vanlig bystyrepolitiker som vi ikke kunne prioritere store ressurser på å ettergå. Vi bestemte oss for å avvente og se om Güven fikk en rolle i det nye byrådet i Trondheim, for deretter å avgjøre om vi skulle ta tak i dette. Da Güven ble utnevnt som finansbyråd, var vi ikke i tvil: En politiker med en så stor makt i byen, og på et felt som ligger såpass nært hans vurderinger som regnskapsfører, må vi se i kortene.

I mellomtiden hadde vi i Adresseavisen også fått et noe mer konkret tips, som skulle bli avgjørende. Tipset var at Güven for flere år siden, som styreleder i et regnskapsførerfirma, skulle ha inngått en bytteavtale med et navngitt snekkerfirma. En avtale som bostyrer, under behandlingen av snekkerfirmaets konkurs, visstnok mente var brudd på god regnskapsførerskikk. På dette tidspunktet var dette en ukjent konkurs for oss, den lå heller ikke i materialet SMP hadde samlet inn.

Den egentlige planen var å gå inn i et større graveprosjekt sammen med SMP, der vi så på *alle* konkursene Güven hadde vært involvert i. Men etter at vi fikk dette mer konkrete tipset, turte vi ikke vente lenger. Hvis vi får tips, kan også andre få tips, idet Güven er i ferd med å bli en av byens mektigste politikere.

Vi la dermed en plan om å dele arbeidet i to: På kort sikt sjekker vi ut forholdene i konkursen vi fikk tips om. På lang sikt ruller vi ut et større arbeid om alle konkurser Güven har vært involvert i.

Parallelt med det mer kortsiktige arbeidet med konkursen vi ble tipset om, måtte vi uansett starte forberedelsene til det større prosjektet - gjennom å hente inn konkurstdokumentene til alle konkursene han hadde vært involvert i. Sunnmørsposten hadde alt hentet inn klientlister for de to regnskapsfirmaene som Ferhat Güven hadde vært henholdsvis styreleder og eier av, og sortert dem på hvilke selskaper som hadde gått konkurs. Nå begynte vi sammen jobben med å innhente konkurstdokumentene for alle disse bedriftene. Vi merket oss samtidig at Güven, ifølge Bizweb, selv hadde hatt roller i bedrifter som hadde gått konkurs. Hadde alt gått riktig for seg i disse bedriftene?

For alle konkursene begjærte vi innsyn i bostyrernes midlertidige innberetninger, sluttinnberetningen og domstolenes kjennelser om konkursåpning. Sunnmørsposten hadde allerede startet på arbeidet med å hente inn dokumentene til noen av selskapene, men mye arbeid gjenstod.

Bostyrers innberetninger er mulig å be om på tre ulike steder:

- Domstolen som har behandlet konkursen
- Bostyrer
- Konkursregisteret

Vi startet med å be om innsyn hos domstolene, siden vi da kunne samle opp mange konkurser i én enkelt henvendelse. Vi fikk stort sett raske og komplette svar fra tingrettene, med ett unntak: Oslo tingrett sendte oss bare domstolens kjennelser, og henviste til Konkursregisteret for bostyrers innberetninger. Vi skal da oppdage en praksis vi mener er ugrei hos Konkursregisteret: De sladder konsekvent et sentralt avsnitt i innberetningene de leverer ut (mer om dette i kapittelet om motstand).

Ved systematisering av informasjonen i innberetningene, ønsket vi å kunne skille ut bedriftene med de mest alvorlige forholdene. Vi la lista ved mistanke om straffbare forhold. De fleste innberetninger har et eget avsnitt kalt «Straffbare forhold», der bostyrerne skal skrive inn om de har funnet – eller ikke funnet – straffbare forhold i driften av selskapet. Først tenkte vi å logge alle rapportene ut fra om det stod noe nevnt i dette avsnittet i rapportene, men ser etter hvert at bostyrere løser rapporteringen på litt ulike måter. Så det holder ikke å kun bla seg ned til avsnittet om «straffbare forhold» for å finne ut om bostyrer mener det har vært straffbare forhold i konkursen. Vi må lese alt fra a til å, og etter beste evne tolke hva bostyrer mener har skjedd.

Når vi leser innberetninger blir vi fort klar over at vi trenger oversikt over hvilke aktører, blant Güvens samarbeidspartnere, som har fått konkurskarantene. For i flere konkurser innstiller bostyrerne på langvarige karantener fra å drive bedrift, for de som styrer bedriftene som går konkurs. Muligheten for innsyn i Konkursregisterets oversikt over konkurskarantener har de siste årene blitt noe bedre, blant annet etter Dagbladets prosjekt Konkursgjengangerne, som fikk Skup-diplom i 2018. Det er ikke lenger et krav å oppgi personnummer når man vil sjekke om noen er ilagt konkurskarantene, det er tilstrekkelig å søke på navn. Det er ikke opplyst hvilke konkurser som er bakgrunnen for at det er ilagt karantene. Et større problem for oss, som jobbet med flere saker som lå

flere år tilbake i tid, er det at man ikke får vite om historiske karantener. Registeret gir kun treff på personer som er inne i en *aktiv* karantene. Men: Når en bostyrer får oppdraget med en konkurs, vil vedkommende få vite om noen med aktive roller i konkursselskapet har vært involvert i konkurser de siste fem årene, og om det i den perioden har vært gitt karantene. De opplysningene vil normalt være inkludert i bostyrers innberetning, og på den måten klarte vi likevel å finne informasjon om karantener som var relevante for oss. Om vi fikk den fulle oversikten, er det med dagens praksis dessverre ikke mulig å vite.

Vi kom godt i gang med å logge all nøkkelinformasjon fra alle innberetningene i et delt Excel-dokument for å ha en overordnet systematikk, men så skjedde det en alvorlig utvikling i arbeidet med den ene konkursen som vi hadde gått i dybden på.

Alvorlige forhold avdekkes

Da vi tok fatt på den konkursen som vi ble tipset om å sjekke ut, startet vi med å innhente konkursinnberetningen. Den får vi tilsendt fra bostyreren, i tillegg til borevisors rapport. Vi skvetter litt når vi leser bostyrers rapport, for der kommer det frem mistanke om en rekke ulovligheter. Snekkerfirmaet ble politianmeldt av bostyreren. Og ganske riktig: Güvens navn står i konkursdokumentene.

Borevisor mener årsaken til konkursen var følgende: «Selskapet har blitt tappet for likviditet gjennom det som fremstår som en systematisk overføring av beløp til privat bankkonto». Bostyrer skriver at han mener «det foreligger uforsvarlig forretningsførsel [...] Det synes som om skyldner bevisst har blitt tappet for likvide midler som er tatt ut privat». Det står også at regnskapene «ved få anledninger har vært løpende ajourført», og at driveren etter sigende hadde overlatt all økonomisk oppfølging til regnskapsføreren.

Ferhat Güven var ikke oppgitt som regnskapsfører, men vi vet at Güven var styreleder for det regnskapsførerfirmaet som var det. Kunne han også ha vært med på føring av regnskap for den sterkt kritiserte driften? Ifølge bostyrers rapport har i alle fall Güven hatt direkte kontakt med snekkerfirmaet, ettersom Güvens navn skal ha stått på en bytteavtale. Ifølge bostyrer har Güven inngått en bytteavtale med snekkerfirmaet der snekkerne skulle pusse opp kontorene til regnskapsførerfirmaet, i bytte mot fri regnskapsførsel i to år. Dette er «etter bostyrers vurdering å anse som brudd på god regnskapsførerskikk», står det.

Denne avtalen trenger vi å se, tenker vi.

Samtidig begynner vi å lete, kan Güven ha ført regnskapet i andre firma med samme driver? I listene vi fikk fra SMP finner vi et firmanavn som klinger ganske likt. Dette firmaet står oppført med en annen daglig leder ved oppstart, men firmanavnene er så like at vi må sjekke likevel. Og ganske riktig. Innberetningen til Sentrum byggservice AS viser at dette firmaet ble opprettet rett etter at det første snekkerfirmaet, Sentrum bygg og eiendomsservice AS gikk konkurs. De to bedriftene har i praksis hatt samme daglig leder i mesteparten av sin driftstid. Innen selskap nummer to var opprettet, hadde Ferhat Güven stiftet sitt eget regnskapsførerfirma. I snekkerfirma nummer to, Sentrum byggservice AS, var Güven oppført som ansvarlig regnskapsfører. Men ulovlighetene i driften av snekkerfirmaet tok ikke slutt av den grunn. Bostyreren ser de to konkursene i sammenheng, og skriver: «[...] det er skjellig grunn til mistanke om at også dette selskapet er tappet for likvide midler».

Har ikke regnskapsføreren, den kommende finansbyråden, oppdaget dette?

I første omgang trenger vi mer detaljer om bytteavtalen som Güven, ifølge konkursdokumentene, har navnet sitt på. Vi har også en rekke andre spørsmål til bostyreren i den første konkursen. Vi ber om et intervju og får det. Bostyrer sender oss også flere dokumenter som blir viktige for oss i fortsettelsen. Vi får anmeldelsen sendt til politiet fra bostyreren. Der anmeldes brudd på flere lover, deriblant bokføringsloven og regnskapsføringsloven. Vi finner også en e-post av en annen natur, som inneholder påstander om at en navngitt person har satt Ferhat Güvens navn på et forfalsket dokument. Det påstått forfalskede dokumentet, var bytteavtalen bostyreren omtalte i sin rapport. Javel? For oss ble det stadig tydeligere at den kommende finansbyråden hadde vært i nærheten av tvilsomme forretninger.

Regnskapsførere er bedriftens hjelper og rådgiver, men de har også noen plikter på vegne av samfunnet.

Hvor langt strekker de pliktene seg, må vi finne ut.

Regnskapsførere er forpliktet av regnskapsførerloven til å si fra seg oppdrag, hvis forhold hos oppdragsgiver gjør at de ikke kan gjøre jobben sin på riktig måte. Ifølge loven skal de

også si fra til politiet, hvis de oppdager forhold som gir grunn til mistanke om at noe straffbart har skjedd.

Men én ting er om en uheldig regnskapsfører viser seg å samarbeide med én bedrift som ikke klarer å skikke seg. Noe annet og mer alvorlig, er å inngå samarbeid med en aktør som tidligere har vist at han ikke følger loven - for så å la ham fortsette med det. Vi trenger å avklare:

Hva har han visst? Har han gjort noe for å bidra til å stoppe ulovligheter? Hvor tett på var Güven egentlig i driften til det første snekkerfirmaet?

Ifølge Güvens egen CV på LinkedIn, var Güven ansatt i tillegg til styreleder – i det regnskapsførerfirmaet som bistod det første snekkerfirmaet. Det var få ansatte hos regnskapsførerfirmaet på dette tidspunktet, noe som sannsynliggjør at Güven visste mer enn ingenting om driften i det første selskapet. Og uavhengig av nærhet til regnskapene: I borevisors rapport etter den første konkursen, hadde Güven hatt mulighet for å finne informasjon om det som skjedde i det første selskapet – før han signerte for det neste.

Vi laster samtidig ned regnskapene for alle år for begge regnskapsfirma Güven var tilknyttet. Vi gjør søk i ulike relevante postlister, på jakt etter dokumentasjon på hva Güven har satt navnet sitt på oppgjennom årene – på vegne av sine oppdragsgivere. I postlistene finner vi flere relevante dokumenter. Et tips som kan være relevant for flere som leter, er at søknader om skjenkebevilgninger, i kommunenes postlister, kan inneholde overraskende mye informasjon om en bedrift, inkludert navn på alle ansatte og e-poster fra deres regnskapsfører. Så også byggesaksmapper, når det gjelder informasjon om entreprenørvirksomheter. Vi gjorde nyhetssøk om alle relevante aktører og bedrifter, og sjekket domstolene om det fantes dommer på noen av de involverte. Det fantes, men ikke på Güven. Vi fikk innsyn i politiets etterforskningsmateriale i en henlagt sak knyttet til en nær forretningspartner. Dette materialet ble gjennomgått. Vi gjorde også søk i Bizweb på hvilke andre bedrifter driveren av snekkerfirmaet hadde vært involvert i, og om Güven hadde vært i forretningssamarbeid med ham tidligere. Da viste det seg at de to hadde startet et firma sammen i 2011. Kan han ha en privat relasjon til driveren?

Vi sitter nå med en hel del løse tråder, og trenger å ta et valg: Skal vi gjøre et forsøk på å få klarhet i alle de uavklarte forholdene om de to bedriftene vi undersøker, før vi ber om intervju med Güven? Vil det i det hele tatt være mulig å komme til bunns i det vi lurte på, når vi vet at manglende dokumentasjon er en av hovedproblemene i forretningsdriften vi har med å gjøre? Vi kontakter flere av de involverte aktørene uten å komme særlig videre. Vi ser på hva vi sitter med, og kommer til at det er flere ting her som kun Güven kan oppklare. Og samtidig tenker vi på tidsbruk, har noe andre fått samme tips som oss? Vi lander vi på at vi vil be Güven om intervju om våre funn. Med åpning for at han kan ha så gode svar at det vi sitter med ikke er en sak.

Et intervju i flere akter – og byråden som går av

Sammen med intervjuforespørselen, sender vi Güven det vi på dette tidspunktet lurte på. Vi lar ham få fire dager til å forberede seg, da vi har forståelse for at det kan ta noe tid å forberede svar på forhold som ligger tilbake i tid. Men når vi møtes til intervju, der også rådgiveren til byrådslederen selv er med, har han påfallende dårlig husk. Husken bedres litt utover i intervjuet, men han nekter for å ha gjort noe galt. Han benekter også å ha kjennskap til enkelte forhold som vi rett og slett ikke tror ham på at han ikke har kjent til. Dette er vi ærlige om overfor ham. På spørsmål om han gjorde nok for å stoppe den ulovlige virksomheten i bedriftene han var regnskapsfører for, svarte Güven først at han mente det ble et hypotetisk spørsmål. Han mener han har gjort et godt håndverk som regnskapsfører. Vi drar tilbake til Adressahuset og jobber videre. Jo, det er en sak, men mye henger ennå i lufta. Men så, mot kvelden samme dag tar Güven på nytt kontakt med oss på nytt. Han har funnet en gammel e-post, sier han. Vi gjør enda et intervju, denne gang på telefon, der han endrer sin fortelling på flere punkt. Det er helt på slutten av dette siste intervjuet at han kommer med en erkjennelse: Han mener han selv burde ha agert annerledes som regnskapsfører.

Saken skapte sterke reaksjoner, både i innboksen vår og i det politiske miljøet i Trondheim. De politiske reaksjonene ble trolig stagget av at byrådsleder Kristian Dahlberg Hauge allerede samme dag som saken stod på trykk, erklærte i Adresseavisen at han fortsatt har tillit til Güven. Det kan se ut til at Güven blir sittende som byråd.

Vi jobber videre med den større kartleggingen av alt han har vært med på som regnskapsfører. Det er mange konkurser på lista, og et stort persongalleri, hvor skal vi starte? Vi synes det er noe som peker seg ut i materialet vi sitter på: De konkursene der Güven selv hadde direkte befatning med driften i selskapet. Han hadde jo vært daglig leder i to selskap eid av en mye omtalt og omstridt konkursgjenganger.

Forretningsmannen er trønder, men bosatt på Sunnmøre, noe som talte for et tettere samarbeid med Sunnmørsposten i arbeidet med denne saken. Vi fikk også tips fra en kollega, som husket at Güvens navn kom opp – da han selv jobbet med de kjente konkursene noen år tilbake. «Entreprenør konkurs for femte gang», var en del av inngangen på saken han tipset om.

Men, kun én dag inn i dette videre arbeidet, tikker det inn en pressemelding klokken 15.15. Ferhat Güven trekker seg som finansbyråd. Og begrunner det med Adresseavisens første publisering.

Oi, hva nå? Vi bestemmer oss for å gå inn for å trykke den neste saken, om samarbeidet med konkursrytteren, allerede før dagen er omme.

Ekspressfart etter avgangen

Femten minutter før Ferhat Güven trekker seg, på ettermiddagen tirsdag 21. mai, vet vi ennå ikke at det skal skje. Da diskuterer vi, i en intern chat, når vi kan ha mål om å publisere saken om Güvens samarbeid med konkursrytteren. Det haster litt nå, for mens Güven i de forrige konkursene hadde en mer skjult rolle som regnskapsfører, hadde han i samarbeidene med konkursrytteren lett tilgjengelige og søkbare roller. Det er bare ett klikk unna, i Bizweb, at Güven har vært daglig leder i to av konkursrytterens selskaper. Vi har på forhånd fått samlet inn de nødvendigste dokumentene til saken, det vil si konkursinnberetninger til alle selskap der de to har samarbeidet, og regnskapene for alle år for selskapene som gikk konkurs. Saken fremstår ikke som vanskelig å løse. Det holder å vise hva vi nå har dokumentert at Güven har vært med på. Likevel, når reportasjelederen setter mål om publisering i løpet av tre dager, kommer spørsmålet fra en av journalistene: Er ikke det litt *vel* ambisiøst?

Så kommer pressemeldingen fra Güven og vi må gire om. Fra tre dagers frist, blir vi enige om at vi må publisere allerede samme kveld. Da vi intervjuet Güven til den første saken,

sa han nemlig at han hadde sagt fra til sjefen sin om én konkurssak – og vi fikk på det rene at det var én av de to konkursene vi skrev om i den første saken. Når Güven velger å gå av, tenker vi at vi skylder leserne å vise frem det vi nå vet: At det finnes mer, som han trolig ikke har fortalt til sjefen i bakgrunnssjekken. Nemlig at Güven selv har vært både daglig leder og regnskapsfører i flere firma eid av en omstridt forretningsmann som er mistenkt for en rekke lovbrudd. I ettertid viser det seg at fortiden med dette innhentet Güven for alvor.

Når vi sitter med konkursdokumentene foran oss og skal jobbe fram saken, starter vi med å sette opp en oversikt over tidslinjen. Fra hvilke datoer til hvilke datoer hadde Güven hvilke roller i firma eid av konkursrytteren. Og når gikk disse firmaene konkurs. Vi ser at Güven tok over som daglig leder i et av selskapene kun to måneder før konkursen var et faktum.

Hvorfor gå inn som daglig leder i et selskap som er tom for penger?

Gjelden etter denne konkursen ble anslått å være 29 millioner kroner. Videre ser vi at Güven har vært økonomiansvarlig og regnskapsfører i konkursrytterens neste firma, med et navn som klinger ganske likt. Dette andre firmaet fikk kraftig kritikk av bostyreren etter konkursen. Manglende årsregnskap, bokføring og skattetrekk er bare noe av kritikken som framkommer. I kjennelsen fra retten vises det til mistanke om overtredelse av regnskapsloven, bokføringsloven, skattebetalingsloven, aksjeloven og straffeloven. Det er imidlertid kun eieren, som står oppført som daglig leder på konkurstidspunktet, som får svi. Han får to års konkursskarantene, men ikke for firma som allerede er etablert. Og, jovisst, han har et firma gående, som ble etablert seks dager før tingretten idømmer ham karantene. I dette firmaet blir Güven regnskapsfører, nå som ansatt i et eksternt regnskapsførerfirma. Også dette entreprenørfirmaet går konkurs, under mistanke om ulovligheter i driften. Konkursrytteren får ny konkursskarantene. Güven går videre uten en skramme.

Vi fordeler tilsvarsarbeidet mellom oss, der Sunnmørsposten tar kontakt med konkursrytteren og Adresseavisen kontakter Güven. Samtidig innhenter vi et intervju med byrådsleder Dahlberg Hauge, om den brå avgangen til hans utvalgte finansbyråd. Dagen etter avgangen sier Hauge: – Det er åpenbart at vi skulle vært bedre i

bakgrunnssjekken. Vært mer offensive, og fått på bordet ting som viste seg å komme på bordet senere. Vi må bli enda bedre.

Motstand

- *Sladding av konkursinnberetninger*

Konkursinnberetninger har vært en viktig kilde i arbeidet med disse sakene. Konkursinnberetninger er ifølge Konkursrådet ikke offentlige dokumenter i utgangspunktet, men rådet mener det bør utvises meroffentlighet så lenge det ikke strider med taushetsplikt. «Offentlighet er viktig for å bekjempe konkursskriminalitet», skriver rådet blant annet. Det å hente innberetningene fra Konkursregisteret burde i teorien være det enkleste og beste, siden det er det eneste stedet som har alle dokumentene, uavhengig av hvilken domstol og bostyrer som har hatt saken. Vår erfaring er likevel at det er avgjørende ulemper med å få dem derfra. For det første opplyser Konkursregisteret at de fakturerer for medgått tid for å finne frem dokumentene, minimum 200 kroner per innberetning. Et betydelig større problem er at Konkursregisteret konsekvent sladder ett avsnitt i innberetningene før de sender dem fra seg, nemlig avsnittet som beskriver om det er begått straffbare forhold i forbindelse med konkursen. Dette var åpenbart sentral informasjon i vårt arbeid, og vi ble rett og slett litt sjokkerte da vi ble klar over praksisen. Etter å ha fått en del sladdede dokumenter fra Konkursregisteret, måtte vi finne en omvei til mål. Det ble å finne ut hvem som var bostyrer for hver konkurs, og kontakte de respektive bostyrerne direkte.

- *Uklarheter fra hovedpersonen*

I den sterkt kritiserte forretningsførselen vi her har jobbet med, er det et gjennomgående trekk at det mangler dokumentasjon på hva som faktisk har foregått. I mangel på dokumentasjon, er det avgjørende for oss journalister at den eller de som kan oppklare fakta faktisk bidrar til det. I vårt første intervju med Ferhat Güven bidro han ikke til oppklaring. Tvert imot opplevde vi å møte en maktperson som hadde bestemt seg for å svare klart på så lite som mulig, og som forsøkte å rokke ved vår oppfatning av enkelte forhold. Vi skjønnte fort at vi kunne glemme å få fullstendige svar på de fleste av de konkrete spørsmålene våre. Vi valgte da å holde fast på enkelte mer overordna spørsmål, som vi ikke gav oss på. Blant disse var: Hva visste han på hvilket tidspunkt, og er det noe Güven selv mener han burde gjort annerledes i sin håndtering av bedriftene

han førte regnskapet til. På det siste spørsmålet var svaret nei, før det etter hvert snudde til et ja.

Etiske problemstillinger

- *Hadde han ansvar?*

Forholdene vi omtalte i sakene våre om Güven, var mellom fem og tretten år gamle. Güven selv var tilsynelatende ikke i myndighetenes søkelys den gang. Og når bedrifter gjør ulovligheter, er det i siste instans driverne av bedriften sitt ansvar – ikke regnskapsføreren. Vi mener derimot at en person som skal ha øverste ansvar for byens finanser, bør kunne ha gode svar på om han i rollen som regnskapsfører har gjort det han har kunnet for å bekjempe ulovlig aktivitet. Har han i det minste gjort sine lovpålagte plikter? Etter å ha intervjuet ham ble det klart av svaret var nei. Og Güven gav ikke fyllestgjørende svar på spørsmålene våre. Det han hadde vært med på måtte fram i lyset.

- *Hvor mye skal vi vise leserne?*

Hvordan en maktperson svarer på spørsmål kan i seg selv være et tillitsspørsmål. I dette tilfellet støter vi på ekstremversjonen av en problemstilling vi stadig diskuterer: Hvor mye skal vi vise, av krumspringene i et intervju? I hvor stor grad skal vi vise hvordan intervjuobjektet vrir seg unna? Vi lander på at detaljene i det vi har bevitnet ikke er interessant for leserne, og kun er egnet til å skape forvirring, men vi velger å være tydelig også på trykk, på at vi på flere punkter får to ulike versjoner fra Güven.

- *Avslutter prosjektet.*

Etter vi har publisert og Güven har gått av, får vi bekymringsmeldinger om at Güven er langt nede. Vi gjør sjekker med folk rundt ham, og får vite at han er tilbake i bystyret ved deres første møte. Selv sitter vi igjen med et stort dilemma: Skal det være nok å gå av fra sin nåværende maktposisjon, for at vi skal slutte å undersøke noen for kritikkverdige forhold? Etter avgangen som byråd er Güven fortsatt politiker i bystyret i Trondheim. Han har nytt stor tillit på finansområdet i flere år, først i Arbeiderpartiet og deretter i Høyre, og har hatt ledende posisjoner parallelt med sin virksomhet som regnskapsfører. Han vil også kunne få maktposisjoner igjen senere. Vi har til nå i vår research funnet såpass mye materiale, at vi mener vi ikke kan la være å gjøre en jobb for å skaffe oss oversikt over hva vi sitter på – og deretter vurdere hvor alvorlige anklager som eventuelt ligger i stoffet. Vi

kommer så langt at vi ber om et nytt intervju. Güven blir da sykmeldt - og vi kommer til at det ikke er riktig, verken etisk eller ressursmessig, å jobbe videre med å ettergå hans fortid. Nå som han heller ikke har en rolle der han skal styre Trondheims finanser. Vi legger arbeidet fra oss og går videre.

Spesielle erfaringer

- *Samarbeid med et annet mediehus*

Det er sjelden vare å samarbeide med et mediehus som lempet over all sin research i en delt mappe i Teams. Det gjorde Sunnmørsposten. Det er vi takknemlige for, og det tror vi gav gjensidig nytte. Vi ble imponert over arbeidet de hadde gjort. Rent praktisk fungerte det godt å ha felles mapper i Teams. Vi opprettet også to felles loggdokumenter: Én med overordnet informasjon om fremdriften i arbeidet, og én logg der journalistene kunne dele observasjoner og spørsmål fra arbeidet sitt som alle kunne ha nytte av. Planen var et omfattende samarbeid, men etter hvert som ting dukket opp, endte vi med å jobbe mest på hver vår kant. Men vi holdt kontakten og heiet på hverandre. Vi i Adresseavisen synes det var gøy og inspirerende å samarbeide med et annet gravemiljø om et tema vi hadde felles engasjement i. Dette samarbeidet hadde ikke oppstått om det ikke var for Senter for undersøkende journalistikk (Sujo), der nøkkelpersoner i de to mediehusene kom i snakk.

Konsekvenser

I det politiske Trondheim var det stor spenning rundt skiftet av styreform. I en slik modell er spørsmålet om tillit sentralt for de som skal være byråder. Det var derfor grunn til å tro at det var utført en god bakgrunnsjekk av det laget av byråder som ble utpekt av byrådslederen. Alle partier i Norge er opptatt av å ha et seriøst arbeidsliv og et næringsliv som følger grunnleggende regler i sin drift. Adresseavisens avsløringer viste imidlertid at det nye byrådet hadde med seg en mann som hadde sett mellom fingrene på brudd på arbeidslivets spilleregler, at myndigheter ble ført bak lyset og at fellesskapet ble tappet for ressurser. Allerede dagen etter den første saken varslet lederen av kontrollutvalget i Trondheim at de vil ta opp saken der, for å vurdere å kreve mer informasjon om fortida til den nye finansbyråden. «Uhyre skuffende». «Lite tillitvekkende». «Brukt opp

tabbekvoten», var ord fra opposisjonen i bystyret. Flere hadde merket seg at Güven «endret forklaring» underveis i intervjuene med Adresseavisen.

Sak to, om samarbeidet med konkursrytteren, ble publisert noen timer *etter* at Güven trakk seg, men ble i etterkant pekt på av byrådslederen som en del av grunnen til at Güven måtte gå. Den siste saken hadde ikke Güven fortalt byrådslederen noe om, i bakgrunnssjekken før han ble utnevnt som byråd. Sakene gjorde at tilliten Güven var gitt, med den viktige rollen som finansbyråd, ble revurdert. Han mistet byrådslederens tillit og måtte dermed gå av. Sakene gjorde også at byrådsleder Kristian Dahlberg Hauge så seg nødt til å ta en ekstra runde om bakgrunnen til de andre byrådene han allerede hadde utpekt.